

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA ELMİN İNKİŞAFI FONDU

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun 2014-cü ilin əsas qrant müsabiqəsi
çərçivəsində təqdim olunmuş kompleks elmi-tədqiqat
proqramlarının (EIF-2014-9(24)-KETPL) qalibi olmuş
layihənin yerinə yetirilməsi üzrə

YEKUN ELMİ-TEXNİKİ HESABAT

Layihənin adı: Yerli xammal bazasına əsaslanan və müasir tələblərə cavab verən sürtkü materiallarının alınması texnologiyasının işlənib hazırlanması, prosesin təcrübi-sənaye sınaqlarının keçirilməsi

Qrantın məbləği: 300 000 manat

Layihənin nömrəsi: EIF-2014-9(24)-KETPL-14/08/4-M-01

Müqavilənin imzalanma tarixi: 28 iyul 2015-ci il

Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: 24 ay

Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): 01 avqust 2015-ci il – 01 avqust 2017-ci il

Diqqət! Bütün məlumatlar 12 ölçülü Arial şrifti ilə, 1 intervalla doldurulmalıdır

Diqqət! Uyğun məlumat olmadığı təqdirdə müvafiq bölmə boş buraxılır

Hesabatda aşağıdakı məsələlər işıqlandırılmalıdır:

1 **Elmi nəticələr**

(burada doldurmalı)

Ədəbiyyat araşdırması və aparılmış elmi-tədqiqatlara əsasən yeni üsulla sürtkü materiallarının alınması prosesi işlənib hazırlanmışdır. İlk dəfə olaraq yerli xammal bazasına əsaslanan və müasir tələblərə cavab verən sürtkü materiallarının alınması prosesinin təcrübi-sənaye sınaqları aparılmışdır.

Alınan surtkülərin müasir tələblərə cavab verdiyini yoxlamaq və sınaq protokollarının alınması üçün bu sahədə fəaliyyət göstərən laboratoriyalarla əməkdaşlıq edib onların təcrübəsindən istifadə edilmişdir.

Alınan surtkü nümunələrini keyfiyyət göstəricilərini təyin etdikdən sonra ədəbiyyatlarda olan məlum analoqlarla müqaisə olunmuşdur. Məlum olmuşdur ki, sintez olunan sürtkü nümunələri xarici analoqları ilə müqaisədə daha üstün nəticə göstərir və

iq̄t̄isadi c̄eh̄td̄en daha s̄em̄er̄elidir. H̄em̄cinin bu m̄əhsulların yerli xammal bazasına əsaslanması daha bir müsbət faktorlardan hesab olunur.

Alınan kalsium sulfonat əsaslı surtkülər fiziki-kimyəvi göstəriciləri təyin edilmişdir və aşağıdakı cədvəldə verilmişdir. Göstəricilər əsasında onu demək olar ki, ilk dəfə olaraq yüksək kolloid stabilliyinə malik və analoqlarını xeyli üstələyən – Floran EP-2 surtküsü alınmışdır.

Floran EP-2 surtküsü

No	Göstəricinin adı	NORMA (TŞ AZ1500051 871.049-2016)	Fakt	Sınaq üsulu
1	Xarici görünüşü	Bircins sarı-yaşılımtıl maz		Bu TŞ 5.2.b.
2	Damcıdüşmə temperaturu, °C, aşağı olmamalı	300	315	ГОСТ 6793 ASTM D2265
3	Penetrasiya, 25°C-də (60 ikili zərbədən sonra), mm ·10 ⁻¹	260-300	275	ГОСТ 5346 ASTM D217
4	İşləmə stabilliyi, 60/100000 zərbədən sonra fərq, çox olmamalı	30	25	ГОСТ 5346 ASTM D217
5	Buxarlanma dərəcəsi, 120°C-də 1 saat müddətində, %, çox olmamalı	6	5	ГОСТ 9566 ASTM D972
6	Kolloid stabilliyi, ayrılmış yağın %-i, çox olmamalı	3	2.7	ГОСТ 7142 ASTM D6184
7	Metallara korroziya təsiri, bal	1	1	ГОСТ 9.080 və bu TŞ 5.3.b. ASTM D4048
8	Sərbəst qələvilərin NaOH-a hesablanmış kütlə miqdarı, %, çox olmamalı	0,2	0.08	ГОСТ 6707 ASTM D500
9	Xlorid turşusunda həll olmayan mexaniki qarışıqların miqdarı, %, çox olmamalı	Yoxdur	Yoxdur	ГОСТ 6479 ASTM D2273
10	Triboloji xassələr, dörddiyircəkli sürtünmə maşında, - qaynaq yükü (Pc), H (кгс), az olmamalı - kritik yükü (Pk), H (кгс), az olmamalı - siyirmə indeksi (Из), az olmamalı	2800 (285) 800 (82) 100	2800 (285) 800 (82) 100	ГОСТ 9490 ASTM D4172

İlk dəfə olaraq yerli xammal bazası əsasında alınan və müasir tələblərə cavab verən kalsium sulfonat əsaslı surtkü materiallarının istehsalı üçün lazım olan sənədlər – “texnoloji rəqlamentlər”, “texniki şərtlər” hazırlanmış və “uyğunluq sertifikatları” alınmışdır.

Surtkülərin “uyğunluq sertifikatları” alınması zamanı, sertifikatlaşdırma orqanının nümayəndələri, prosedurlara uyğun olaraq, birbaşa istehsalat sahəsindən sürkü

nümunələri götürmüş və akkreditasiyadan keçmiş laboratoriyalarda sınaqlarını aparmışdır. Alınmış sınaq protokolları bir daha onu deməyə əsas verir ki, layihə çərçivəsində istehsal olunan sürtkülər tələb olunan normalara tam uyğundur və öz xarici analoqlarını tamamilə üstələyir.

SİFARİŞÇİ:

Elmin İnkişafı Fondu

Baş məsləhətçi

Daşdəmirova Xanım Faiq qızı

(imza)

“ _ ” _____ 201_-ci il

İCRAÇI:

Layihə rəhbəri

Rüstəmov Səxavət Təbriz oğlu

(imza)

“ _ ” _____ 201_-ci il

